

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2022/94 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2024/16

Karar Tarihi : 7/3/2024

R.G. Tarih – Sayı : 29/11/2024 - 32737

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Devlet Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Devlet Partisinin; Anayasa Mahkemesine verdiği 2021 yılı kesin hesabına ilişkin belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Ömer DURSUN tarafından Heyete sunulan ilk inceleme raporu, Anayasa ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 2820 sayılı Kanun'un 73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde iller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesapların merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı öngörülmüş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da *“Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir.”* denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve birleştirileceği, birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin de Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında gönderilecek kesin hesapların karara bağlanarak birleştirilmiş olması gerektiğini özellikle belirterek Anayasa Mahkemesi tarafından yapılan mali denetiminin partinin teşkilatı açısından sorunlu görülmüş gelir ve giderler üzerinden yapılması engellenmek istenmiştir. Bu sebeple parti yetkili organınca onaylanmamış kesin hesapları, Anayasa Mahkemesi tarafından incelenebilecek bir belge olarak görmek imkânsızdır. Bu hâliyle makul bir gerekçe sunmadan kesin hesaplar merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanmadığı sürece hesap verilebilir bir belge düzeni kurulduğundan bahsedilemez.

4. Diğer taraftan Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 51. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde siyasi partilerin *“Merkez karar ve yönetim kurullarınca (parti tüzüğünde kesin hesapları onaylama görevi verilen yetkili organlarınca) alınmış parti genel merkezi ve iller örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğini”*, (e) bendinde ise *“Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarını”* haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine sunacakları belirtilmektedir.

5. Devlet Partisinin kesin hesaplarının incelenip birleştirildiği ve onaylandığına dair karar da dâhil olmak üzere genel merkez kesin hesap cetveli dışındaki belge ve bilgileri göndermediği tespit edilmiştir. Genel merkez kesin hesap cetvelini ise Kanun'da öngörülen süre geçtikten sonra 5/7/2022 tarihinde Anayasa Mahkemesine sunduğu tespit edilmiştir.

6. 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde Kanun'un 74. madde hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında, 3 aydan 6 aya kadar hafif hapis ve 15 milyon liradan 30 milyon liraya kadar hafif para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

7. 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Yürürlük Ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un "*Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi*" başlıklı 7'nci maddesinde kanunlarda hafif hapis cezası ve hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımların idari para cezasına dönüştürüldüğü ve idari para cezasına karar vermeye ise mülki idare amirinin yetkili olduğu belirtilmiştir.

8. 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden parti sorumluları hakkında Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılması için konunun Ankara Valiliğine bildirilmesi gerekir.

9. Kanun'un 111. maddesinin (c) bendinde Anayasa Mahkemesi tarafından yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen parti sorumluları ile aynı madde gereğince istenen bilgileri vermeyen sorumluları hakkında hapis ve para cezası öngörülmüştür.

10. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesine hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

III. SONUÇ

Devlet Partisinin 2021 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Anayasa Mahkemesine istenen bilgilerin istendiği sürede verilmemesi nedeniyle, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ve 5252 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca yasal işlem yapılması için konunun Ankara Valiliğine bildirilmesine,

B. Anayasa Mahkemesine hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider gerçekleştirilmesi inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

C. Parti Genel Merkez hesabının denetimi gerçekleştirilemediğinden Partinin 2021 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun uyarınca kabul edilmesinin mümkün olmadığına 7/3/2024 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı : 2022/94 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2024/16

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL